

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 8 Aralık 2011
Nr. Ref.: RK167/11

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Dava No: KI 34/11

Başvurucu

Sami Bunjaku

**Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesi Mahkeme Heyetinin SCC 10-0079 sayı
ve 21 Ocak 2011 tarihli kararının
ve**

**Kosova Emanet Ajansı ile ilgili davaları görüşmek üzere kurulan Kosova Yüksek
Mahkemesi Özel Dairesinin kurulmasına ilişkin 2002/13 sayılı UNMIK
Yönetmeliğinin uygulanması hakkında 2006/17 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin
değiştirilmesine ilişkin 2008/6 UNMIK Yönetmeliğinin Anayasaya
uygunluğunun değerlendirilmesi**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkanvekili
Robert Carolan, Yargıç
Altay Suroy, Yargıç
Almiro Rodrigues, Yargıç
Snezhana Botusharova, Yargıç
Ivan Čukalović, Yargıç
Gjyljeta Mushkolaj, Yargıç
Iliriana Islami, Yargıç

Başvurucu

1. Başvurucu, Yakovalı avukat Bay Avdi Rizvanolli tarafından temsil edilen Yakova mukimi Bay Sami Bunjaku'dur.

İtiraz edilen karar

2. Başvurucu, kendisine 28 Ocak 2011 tarihinde teslim edilen Yüksek Mahkeme Özel Dairesi Mahkeme Heyetinin (bundan sonra "Özel Daire" şeklinde anılacaktır) SCC 10-0079 sayı ve 21 Ocak 2011 tarihli kararına itiraz etmiştir.
3. Bundan başka, Kosova Emanet Ajansı ile ilgili davaları görüşmek üzere kurulan Kosova Yüksek Mahkemesi Özel Dairesinin kurulmasına ilişkin 2002/13 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin uygulanması hakkında 2006/17 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin değiştirilmesine ilişkin 2008/6 UNMIK Yönetmeliği (bundan sonra "2008/6 sayılı UNMIK Yönetmeliği" şeklinde anılacaktır) de itiraz konusudur.

Dava konusu

4. Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan sonra "Mahkeme" şeklinde anılacaktır) yapılan bu başvurunun konusu, Anayasanın 5 maddesi [Diler], 23. maddesi [İnsanlık Onuru], 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (bundan sonra AİHS şeklinde anılacaktır) 14. maddesiyle [Ayrımcılık Yasağı] ilgili olarak 6. maddesi [Adil Yargılanma Hakkı] ile güvence altına alınan hakları ihlal eden Özel Dairenin SCC 10-0079 sayılı kararı ile 2008/6 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin Anayasaya uygunluğunun değerlendirilmesidir.

Yasal dayanak

5. Anayasanın 113.7 maddesi, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın (bundan sonra "Yasa" şeklinde anılacaktır) 22. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra "İçtüzük" şeklinde anılacaktır) 56(2). Kuralı.

Davanın Mahkemeye geliş biçimi

6. Başvurucu 1 Şubat 2011 tarihinde Mahkemeye başvurmuştur.
7. Mahkeme Başkanının 18 Nisan 2011 tarih ve GJR 31/11 sayılı emirnamesiyle Yargıç Snezhana Botusharova raportör yargıç olarak görevlendirilmiş, Başkanın aynı tarih ve KSH 31/11 sayılı emirnamesiyle Yargıç Almiro Rodrigues başkanlığında yargıçlar Ivan Čukalović ve Kadri Kryeziu'dan oluşan ön inceleme heyeti belirlenmiştir.
8. Mahkeme, 6 Mayıs 2011 tarihinde başvurusunun Özel Dairenin SCC 10-0079 sayı ve 21 Ocak 2011 tarihli kararına karşı Özel Daire İtiraz Heyeti nezdinde itiraz edip etmediğinin gösteren ilave evrak talep etmiştir.
9. Başvurucu, Özel Dairenin SCC 10-0079 sayı ve 21 Ocak 2011 tarihli kararına karşı Özel Daire İtiraz Heyeti nezdinde itirazda bulunduğunu gösteren belgeyi 16 Mayıs 2011 tarihinde Mahkemeye sunmuştur.
10. Mahkeme, 15 Haziran 2011 tarihinde istemi Yüksek Mahkeme Özel Dairesine tebliğ etmiştir.
11. Mahkeme, 3 Ekim 2011 tarihinde Özel Dairenden başvuruya ilgili yorumlarını sunmasını talep etmiştir. Özel Dairenin 12 Ekim 2011 tarihinde verdiği cevapta şu açıklamaya yer verilmiştir:

"...

2008/6 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin 25.7 maddesine göre YMÖD (Yüksek Mahkeme Özel Dairesi)'ne sunulan başvuru ve diğer evrak Arnavutça, Sırpça veya İngilizce olmalıdır. Ancak Arnavutça veya Sırpça sunulan evrakın İngilizce çevirisi de temin edilmelidir. Başvurucu taraf (gerçek kişi)'in maddi imkanlarından dolayı talep edilen çeviri masraflarını karşılayamıyor ise, mahkeme, mahkeme giderleri muafiyeti sağlayıp çeviri desteği sunabilir.

Başvurucu sadece istem ve ilgili kadastro parsellerinin hikayesini İngilizce çevirisiyle sunup diğer evrakın çevirisini sunmadığı için YMÖD Mahkeme Heyetinin 21 Ocak 2011 tarihli kararı ile Sami Bunjaku ve diğerlerinin istemleri reddedilmiştir. Başvurucu YMÖD kararına karşı YMÖD İtiraz Heyeti nezdinde itirazda bulunmuştur. Sami Bunjaku'nun mahkeme'de görüşülmek üzere beklemede olan itirazı hakkında bir tutum beyan etmek mümkün değildir.

...

12. ön inceleme heyeti 24 Kasım 2011 tarihinde raportör yargıcın raporunu görüştüğten sonra Mahkeme heyetine istemin kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların özeti

13. Başvurucu, 19 Nisan 2010 tarihinde Özel Daire Muhakeme Heyeti nezdinde söz konusu mülkiyet hakkının teyidi için başvuruda bulunmuştur.
14. Özel Daire Muhakeme Heyeti, 2008/6 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin 28.4 maddesine dayanarak 22 Kasım 2010 tarihinde yayımladığı bir emirnamele başvurusunun başvuru dilekçesi ve tüm diğer evrakının iki haftalık süre içerisinde İngilizceye çevirisi talep edilmiştir.
15. Başvurucu, 8 Aralık 2010 tarihinde bu istemi kısmen yerine getirmiştir.
16. Özel Daire Muhakeme Heyetinin (SCC-10-79) 22 Kasım 2010 tarihli emirnamesi yerine getirilmediği gerekçesiyle 22 Kasım 2010 tarihinde başvurusunun itirazının reddi yönünde karar alınmıştır.
17. Başvurucu, 31 Ocak 2011 tarihinde Özel Daire Muhakeme Heyetinin SCC 10-0079 sayı ve 21 Ocak 2011 tarihli kararına karşı Özel Daire İtiraz Heyeti nezdinde yaptığı itiraz başvurusunda Anayasanın 5. maddesine göre Kosova'da resmi diller Arnavutça ve Sırpça olup evrakın ayrıca İngilizceye çevirisinin gerekli olmadığına vurgu yapmıştır.

Başvurucunun iddiaları

18. Başvurucu, 2008/6 sayılı UNMIK Yönetmeliğinin Anayasanın 5. maddesi [diller], 23. maddesi [İnsanlık Onuru], 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ve AİHS'nin 14. maddesi [Ayrımcılık Yasağı] ile ilgili olarak 6 madde [Adil Yargılanma Hakkı] ile çeliştiğini ileri sürmüştür.
19. Dahası, başvuru, dünyanın hiçbir ülkesinde mahkemelerle yazışmaların yapılan yazışmaların Anayasa ile resmi olmayan bir dilde yapılmadığını iddia etmiştir. Başvurucu bu çerçevede mahkemelerin vatandaşların mı, yoksa kendi kendilerinin mi hizmetlerinde olduklarını sorgulamaktadır.

İstemın kabul edilirligi

20. Başvurucunun, Anayasasının 5 maddesi [Diler], 23. maddesi [İnsanlık Onuru], 24. maddesi [Kanun Önünde Eşitlik], 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (bundan sonra AİHS şeklinde anılacaktır) 14. maddesiyle [Ayrımcılık Yasağı] ilgili olarak 6. maddesi [Adil Yargılanma Hakkı] ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucunun başvurusu konusunda karar verebilmek amacıyla Mahkeme, Anayasada belirtilip Yasa ve İçtüzükte tekrar vurgulanan koşullarının yerine getirilip getirilmediğini değerlendirmek durumundadır.
21. Bununla ilgili olarak Mahkeme, ancak yürürlükteki yasalara göre tüm kanun yollarının tüketildiğinin anlaşıldığı başvurular hakkında, yani Anayasasının 113.7 ve Yasanın 42. maddesinde belirtilen koşullara uygun başvuruları karar bağlayacağını altını çizmek ister.

“Anayasasının 113.7 maddesi: Bireyler, Anayasa ile güvence altına alınan bireysel hak ve özgürlüklerinin kamu otoritelerince ihlali konusunda başvurmaya yetkilidirler, ancak yasa ile belirlenen tüm kanun yollarını tükettikten sonra”.

Yasanın 47.2 maddesi: Bireyler, yasalarla belirlenen kanun yollarının tamamını tükettikten sonra ancak başvuruda bulunabilir.”
22. Mahkeme, kanun yollarının tüketilmesi ilkesinin gerekçesinin, hukuk mahkemeleri de dâhil olmak üzere söz konusu otoritelere olası Anayasa ihlalini önleme veya düzeltmeye fırsat vermek olduğunu vurgulamak ister. Bu kural Kosova hukuk sisteminin olası Anayasal hak ihlalleriyle ilgili etki kanun yolları geliştireceği varsayımından hareketle konulmuştur (bkz. AAB-RIINVEST sh.p.k. Üniversitesi – Kosova Cumhuriyeti Hükümeti KI 41/09 sayılı dava ve *mutatis mutandis*, AİHM 25803/94 sayılı Selmouni – Fransa davası 28 Temmuz 1999 tarihli kararı).
23. Bu davada başvurucunun Özel Dairenin SCC 10-0079 sayı ve 21 Ocak 2011 tarihli kararına karşı Özel Daire İtiraz Heyeti nezdinde itirazda bulunarak Anayasasının 5. maddesine dayanarak Kosova’da resmi dillerin Arnavutça ve Sırpça olduğunu bildirmiş ve dava evrakının İngilizceye çevirisinin gerekli olmadığını ileri sürdüğü tespit edilmiştir. Özel Daire İtiraz Heyeti bu itirazla ilgili herhangi bir karar henüz almamıştır. Başvurucunun itirazının Özel Daire İtiraz Heyetince reddedilmesi durumunda ancak Anayasa Mahkemesine başvurabileceği hatırlatılır.
24. Bu yüzden başvurucunun Anayasasının 113.7 ile Yasanın 47 (2) maddesinde belirtilen mevcut tüm kanun yollarının tüketilmesine ilişkin koşullarını yerine getirmedeği anlaşılmaktadır.
25. İstemın 2008/6 sayılı UNMIK Yönetmeliğine ilişkin kısmıyla ilgili olarak Mahkeme, Anayasasının 113.2 maddesine göre, yasaların Anayasaya uygunluğu konusunda ancak yetkili tarafların başvuruda bulunabileceklerini tespit etmiştir. Öyle ki başvuru böyle bir talepte bulunmak için Anayasasının 113.2 maddesine göre yetkili taraf değildir.
26. Bu sebeplerden dolayı istem kabul edilmez niteliktedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasanın 113.7 ve 113.2 maddesine, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasanın 47 (2). maddesine ve İÇTÜZÜĞÜN 56.2 kuralına dayanarak Anayasa Mahkemesinin 24 Ekim 2011 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. İstemın kabul edilmez olarak REDDİNE karar verilmiştir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Snezhana Botusharova, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza